

Rishnyak I., Veres O. & Lytvyn V. (2020). Implementation Models Application for IT Project Risk Management. *CEUR Workshop Proceedings*. <https://ceur-ws.org/Vol-2805/paper8.pdf>

Ruda M. V., Melnyk O. H. & Sokhan V. O. (2024). Masshtabuvannia biznesu: mizhnarodni stratehii ekspansii [Business scaling: international expansion strategies]. *Menedzhment ta pidpriumnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku*, 1, 134–144. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.134>

Santos J., Spector B. & Van der Heyden L. Toward a Theory of Business Model Innovation within Incumbent Firms. *SSRN*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1362515>

Vial G. (2019). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 2(28), 118–144. <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>

Vysotska V., Bublyk M. & Vysotsky A. (2020). Methods and Tools for Web Resources Processing in E-Commercial Content Systems. *2020 IEEE 15th International Scientific and Technical Conference on Computer Sciences and Information Technologies*, 1, 114–118. <https://doi.org/10.1109/CSIT49958.2020.9321950>

Zahra S. A., Ireland R. D. & Hitt M. A. (2000). International Expansion by New Venture Firms: International Diversity, Mode of Market Entry, Technological Learning, and Performance. *Academy of Management Journal*, 5(43), 925–950. <https://doi.org/10.5465/1556420>

УДК 332.1:334.012.64:339.92(4-191.2:477)

JEL: F15; F19; F55; F62

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-11-85-92>

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО КЛАСТЕРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

©2025 ДАНЬКО Н. І.

УДК 332.1:334.012.64:339.92(4-191.2:477)

JEL: F15; F19; F55; F62

Данько Н. І. Сучасний стан українсько-польського транскордонного кластерного співробітництва

У статті досліджується сучасний стан українсько-польського транскордонного співробітництва в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні та безпекових викликів, що були спричинені повномасштабною агресією проти України у 2022 році. Польща виступає стратегічним партнером України, відіграючи ключову роль у сфері логістики, гуманітарній підтримці та економічній інтеграції. Розкрито поняття транскордонного співробітництва та описано його важливість та актуальність у сучасних умовах. Саме транскордонне співробітництво є основою створення транскордонних кластерів, що здатні не лише формувати нові рівні взаємозв'язків між державами, а й напряму впливати на економічний, інноваційний і соціальний стан усередині держав-учасниць. Кластери спроможні формувати нові зв'язки на різних рівнях свого функціонування – як на місцевому, так і на регіональному рівнях, по обидві сторони кордону. Були наведені приклади утворення нових кластерних об'єднань між Україною та Польщею, що виникли після 2022 року, та встановлено, що ці кластерні об'єднання ведуть свою діяльність у багатьох сферах, таких як консультативна, оборонна, гуманітарна, енергетична тощо. Описано агломераційний і виробничий ефекти кластерної співпраці, що здатна в українсько-польських умовах сприяти поступовому та сталому розвитку країн-учасниць. Важливим аспектом розвитку такої співпраці виступає збільшення темпів євроінтеграції для України, через поступову адаптацію та гармонізацію нормативно-правової бази та стандартизації. Поряд із цим виявлено безпекові проблеми, що можуть стати на заваді активному створенню транскордонних кластерів – ці ризики пов'язані із бойовими діями та напряму впливають на регіони ведення такої діяльності. SWOT-аналіз кластерної взаємодії України та Польщі виявив стратегічне бачення подальшого розвитку транскордонної співпраці як ефективного інструменту післявоєнної відбудови України, стимулювання інновацій, посилення конкурентоспроможності та гармонічної інтеграції до загальноєвропейського простору. Доведено, що кластери відіграють стратегічну роль у формуванні сталих партнерських стосунків і слугують підґрунтям для модернізації виробництва, цифровізації, розвитку людського капіталу та трансферу технологій. Розвиток транскордонних кластерів між Україною та Польщею визначено як пріоритетне стратегічне завдання для обох держав у післявоєнний період.

Ключові слова: Україна, Польща, ЄС, кластер, транскордонне співробітництво, SWOT-аналіз, інновації, виробничий ланцюг.

Табл.: 2. **Бібл.:** 17.

Данько Наталя Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: n.danko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2977-6641>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212651876>

UDC 332.1:334.012.64:339.92(4-191.2:477)

JEL: F15; F19; F55; F62

Danko N. I. The Current State of Ukrainian-Polish Cross-Border Cluster Cooperation

This article examines the current state of Ukrainian-Polish cross-border cooperation in the context of intensified European integration processes in Ukraine and the security challenges caused by the full-scale aggression against Ukraine in 2022. Poland serves as a strategic partner of Ukraine, playing a key role in logistics, humanitarian support, and economic integration. The concept of cross-border cooperation is clarified, with its importance and relevance under current conditions explained. Cross-border cooperation forms the foundation for the establishment of cross-border clusters, which are capable not only of creating new levels

of interaction between countries but also of directly impacting the economic, innovative, and social conditions within the participating countries. Clusters are able to form new connections at different levels of their functioning – both locally and regionally, on both sides of the border. Examples of the formation of new cluster associations between Ukraine and Poland, which emerged after 2022, are provided, and it is determined that these cluster associations operate in many areas, such as advisory, defense, humanitarian, energy, and others. The agglomeration and production effects of cluster cooperation were described, which in the Ukrainian-Polish context can contribute to the gradual and sustainable development of the participating countries. An important aspect of developing such cooperation is the acceleration of Ukraine's European integration, through the gradual adjustment and harmonization of the regulatory framework and standardization. At the same time, security issues were identified that could hinder the active creation of cross-border clusters – these risks are related to armed conflict and directly affect the regions where such activities take place. A SWOT analysis of cluster interaction between Ukraine and Poland revealed a strategic vision for the further development of cross-border cooperation as an efficient tool for Ukraine's post-war reconstruction, stimulating innovation, strengthening competitiveness, and harmoniously integrating into the broader European space. It is proved that clusters play a strategic role in forming sustainable partnerships and serve as a foundation for the modernization of production, digitalization, human capital development, and technology transfer. The development of cross-border clusters between Ukraine and Poland has been identified as a strategic priority for both countries in the post-war period.

Keywords: Ukraine, Poland, the EU, cluster, cross-border cooperation, SWOT analysis, innovation, production chain.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 17.

Danko Natalia I. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Hotel and Restaurant Business and Food Technologies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: n.danko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2977-6641>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212651876>

Повномасштабна збройна агресія, яка спіткала Україну у 2022 році, поставила перед економікою країни нові виклики та завдання, що внесли свої корективи в наступну переорієнтацію та зміни для економіки. 2022 рік став роком безпрецедентного зближення України з Європейським Союзом, а як з найближчим партнером – з Польщею зокрема. Українсько-польський кордон становить 562 км, що надає можливості для активної співпраці в різних галузях, починаючи від пропускнув спроможності та закінчуючи транскордонною співпрацею на різних міждержавних і регіональних рівнях.

У поточних реаліях, що склалися для України, саме розвиток і зближення з Польщею відіграє ключову роль у багатьох аспектах. Польща виступає важливим інфраструктурним і логістичним хабом для українських товарів, що прямують на європейський ринок. За останніми статистичними даними, 11,28% українського експорту товарів припадає на Польщу, що вказує на масштаби та розміри співпраці. Тому подальший розвиток співпраці в галузі транскордонного співробітництва та збільшення співпраці між кластерами є вкрай важливими – через інтеграційні процеси, що несуть із собою. Саме гармонійна та «лагідна» інтеграція та стандартизація українських товарів для польського ринку виступає запорукою більш якісної євроінтеграції для України.

Стаття розглядає поточний стан та обсяг співпраці між Україною та Польщею в галузі транскордонного співробітництва та кластерної кооперації в контексті подальшої успішної євроінтеграції України.

Метою статті є визначення поточного стану транскордонної співпраці та кластерної коопера-

ції, опис проблематики, яка виникає перед такою співпрацею, та пропозиція інструментів подолання такої проблематики.

Термін транскордонної співпраці відповідно до Закону України описується як спільні дії для поглиблення економічних, соціальних, наукових, екологічних та інших відносин між суб'єктами по обидва боки кордону [17]. Але визначення транскордонної співпраці надавались раніше як українськими, так і закордонними науковцями. Серед науковців та офіційних установ поняття транскордонної співпраці розглядали Воронич А. [13], Рада Європи [2], Перкман М. [9], Блаттер Й. [1], Де Соуса А. [12] та інші.

Саме транскордонна співпраця, відштовхуючись від визначення Законом України, виступає кооперацією через державний кордон, на всіх рівнях державної влади, від сіл та селищ, до областей та воєводств, у контексті України та Польщі. Тому можна стверджувати, що сам процес транскордонної співпраці охоплює багато сфер життя населення – від економічної, екологічної та наукової до культурної сфер життя [17].

Отже, транскордонне співробітництво відіграє важливу роль у процесах, пов'язаних з євроінтеграцією України до Європейського Союзу, на регіональному та глобальному рівнях. Саме транскордонне співробітництво надає можливості для розвитку та покращення прикордонних регіонів, активізації ділової співпраці та підвищення конкурентоспроможності у виробництві, науці тощо.

Також важливою складовою двосторонньої співпраці в галузі виробництва та науки виступають кластери. Кластери в сучасному розумін-

ні визначаються як географічно сконцентроване об'єднання підприємств, науково-освітніх установ, органів влади та інших організацій у визначеній галузі задля досягнення спільних економічних, виробничих або наукових цілей [6, р. 90–91].

Концентрація виробництв, науково-практичних, науково-освітніх кластерів здатна утворити агломераційний ефект – через доступ до спільного ринку ресурсів, праці, доступність специфічних постачальників та наявність спільної наукової бази. Саме такий ефект дає можливість зростати конкурентоспроможності та інноваційності для учасників такого об'єднання.

Важливість розвитку кластерної співпраці підтверджується дослідженнями, що направлені на економічний ефект розвитку учасників такого об'єднання. Саме економічний розвиток можливий через агломераційний ефект, бо, як описувалося раніше, він напряму має вплив на обсяги та рівень продуктивності підприємства, зростання інноваційності та технологічності, а також на збільшення рівня кваліфікованості та зайнятості співробітників такого об'єднання.

Саме агломераційний ефект утворення кластерних підприємств на спільній транскордонній території приводить до утворення ланцюгової реакції та мультиплікації позитивних ефектів, що спричинені значним скороченням логістичних та інфраструктурних витрат, значним збільшенням якості та швидкості адаптації та застосування інноваційних рішень у виробництві всіх учасників такого об'єднання [3].

Таким чином, *важливо провести розмежування*: існують різні кластери, вони можуть бути всередині держави та регіону, через що формально ми можемо іменувати їх внутрішньодержавними. Також кластери можуть бути на міждержавному та транскордонному рівнях, таким чином, можна іменувати їх міждержавними.

Кластеризація як процес дозволяє об'єднувати підприємства та установи різних масштабів і форм власності. Так, великі компанії мають змогу співпрацювати з малими та середніми підприємствами та здатні забезпечити доступ таким підприємствам до інновацій та ринків реалізації товару. Відштовхуючись від європейського досвіду, можна встановити, що кластеризація виступає важливою та реальною умовою підвищення конкурентоспроможності економік областей, регіонів та країн у цілому [8].

Наводячи приклад європейського досвіду, ми можемо встановити, що у Фінляндії частина економіки структурована на 9 кластерних об'єднань, водночас у Нідерландах налічується 20 мега-кластерів, що здатні визначати інноваційний розвиток

виробництв. У Королівстві Данія розташовані 29 активних кластерних об'єднань, що, за оцінками науковців, охоплюють 40% виробництва товарів у країні та покривають близько 60% усього експорту країни [11].

Приклад Данії, дає нам змогу припустити, що саме розвиток кластерних об'єднань надає країні можливості для збільшення експортного та виробничого потенціалу, що, своєю чергою, дозволить якісно підвищити ВВП країни, збільшити експорт продукції та вирівняти торговельне сальдо та напряму вплинути на добробут населення – шляхом зменшення безробіття, підвищення кваліфікації робочої сили та збільшення добробуту. Саме такі заходи дуже потрібні українській економіці та населенню, що зіштовхнулись з руйнуваннями та збройною агресією.

Українська економіка зазнала великих змін з 2022 року, бо станом на 2024 рік експорт українських товарів до країн ЄС впав на 12,7%, у той час як імпорт зріс на 12,2%, що, своєю чергою, призвело до збільшення диспропорції в торговельному сальдо між Україною та країнами ЄС [14, с. 25–26].

Ще одним важливим аспектом у контексті розвитку України є інтеграційні процеси, що в останні 10 років направлені на євроінтеграцію. Європейський Союз має свої обмеження та регулятивні норми щодо всіх груп і категорій товарів, тому тісне співробітництво та кооперація української та польської сторін здатне не лише мати прямий вплив на соціально-економічний розвиток населення обох країн, але й на процес адаптації та гармонізації українського законодавства, стандартів та нормативно-правової бази до загальноєвропейських норм.

Отже, переходячи до транскордонних кластерів, ми можемо встановити, що вони поєднують ідею транскордонного співробітництва з кластерною моделлю розвитку. Де-факто це кластери, члени яких розташовані по обидві сторони кордону та тісно співпрацюють між собою задля досягнення поставлених наукових і господарських цілей. Транскордонний кластер може включати в себе підприємства, організації, наукові та освітні установи, органи влади тощо, що розташовані по різні боки державного кордону та утворюють мережу співпраці на основі географічної близькості та взаємодоповнюваності господарських процесів.

Транскордонні кластери спираються на спільні ресурси, що доступні всім учасникам, природні або географічні особливості регіонів, у яких вони розташовані, наявну інфраструктуру, людський капітал тощо. І в такій моделі всі ці складові не обмежені державним кордоном.

Задля успішного формування транскордонного кластера необхідно належне інституційне та законодавче підґрунтя, що включає в себе погодження політики між державами-учасницями, гармонізацію нормативно-правової бази, підтримку програм розвитку та грантів. В умовах збройного конфлікту, що продовжується, питання розвитку та створення спільних транскордонних кластерних об'єднань становить стратегічне значення задля успішного економічного розвитку та відновлення. Пріоритетом держав на найближчий час має стати створення достатніх умов, таких як інституційні, фінансові та організаційні, задля появи транскордонних кластерів у сфері транспорту та логістики, з метою територіального та інфраструктурного розвитку України та Польщі [7, р. 503–504].

Саме інфраструктурна кооперація між Україною та Польщею, у вигляді створення спільних кластерів, може стати початком збільшення кількості прикладів такої кооперації та безумовним збільшенням доступності торговельно-економічного співробітництва між двома країнами.

Кластерний підхід може застосовуватись у багатьох сферах міждержавної співпраці – від таких традиційних, як транспорт і туризм, до наукоємних галузей економіки. Важливим аспектом транскордонного кластера є не його необмеженість у декларативному партнерстві. Він передбачає глибоку взаємну інтеграцію учасників такого об'єднання. Така співпраця передбачає наявність спільного стратегічного планування, обмін даними та технологічними надбаннями, гармонізацію стандартів виробництва, взаємне визнання сертифікації та спільний вихід на ринки третіх країн. Саме такі кроки вимагають високого рівня кооперації та партнерської довіри між учасниками такого об'єднання.

Український і польський досвід свідчить, що задля успішної реалізації транскордонних кластерних проектів необхідна підтримка на державному та місцевому рівнях.

Також важливим аспектом задля оцінки рівня співпраці міждержавних кластерів є розуміння рівня та секторів їх співпраці один з одним. У *табл. 1* зображено кластерні об'єднання України та Польщі, що співпрацюють один з одним, які виникли після 2022 року.

Як видно з наведених прикладів транскордонної кластерної співпраці, що виникла між Україною та Польщею після 2022 року, прогрес у створенні міждержавних об'єднань не стоїть на місці та залучає різні галузі виробництва та кооперації. Таке співробітництво охопило сектор інформаційних технологій, аграрного підприємництва, оборон-

ного виробництва та енергетики. В усіх випадках можна знайти спільну логіку, бо спільні виклики, що постають перед такими об'єднаннями, стимулюють спільний пошук для створення варіантів вирішення поставленої проблематики. Усі нові ініціативи вписуються в існуючий стиль транскордонного співробітництва, але піднімають його на новий, більш глобальний рівень кооперації. Саме така модель співпраці відповідає необхідним вимогам, що постають перед Україною та Польщею в сучасному світі викликів.

Був створений комітет “Smart Industries”, який зайнявся розробкою дорожньої карти співпраці та координації різних проектів задля формування, визначення та кооперації. Цей комітет відіграє важливу роль, бо взяв за свою мету бути задіяним в Industry 4.0, а саме – переформатовувати виробничі ланцюги задля збільшення ефективності та інноваційності виробництва.

Ініціатива “IT for Ukraine” була створена задля підтримки українських розробників та експертів по інформаційних технологіях, які були вимушені змінити своє фізичне розташування. Тому така ініціатива кластерних об'єднань становить гуманітарний характер.

Логістичний та інфраструктурний кластер «Львів – Люблін» ставить своєю задачею зробити більш доступним процес переорієнтації експортних товарів – задля створення можливостей для українських виробників.

Спільний виробничий кластер Укроборонпрому та PGZ є актуальним через повномасштабну агресію, що спіткала Україну. Саме розвиток спільних оборонних виробництв є важливим аспектом для України зараз, через необхідність розвитку та масштабування оборонних виробничих підприємств. Він створює реальне підґрунтя для майбутнього розвитку вітчизняного оборонного виробництва, бо з поточною безпековою кризою, що з'явилася на Європейському континенті, майбутні оборонні виробництва матимуть високий попит у найближчі роки.

Також яскравим прикладом актуальної співпраці стало створення спільного енергетичного кластера задля розвитку відновлювальних джерел електроенергетики. Саме розвиток генераційних потужностей і забезпечення автономності стало важливим аспектом сучасного розвитку енергетичного сектора.

Задля отримання об'єктивного аналізу сильних і слабких сторін було проведено SWOT-аналіз (*табл. 2*).

Отже, аналізуючи наявні фактори, що були віднесені до SWOT-аналізу, ми можемо дійти вис-

Сучасні кластерні об'єднання між Україною та Польщею

Назва кластера / ініціативи	Рік старту / активізації	Сектор	Географія (учасники)	Тип партнерства	Результати / очікування
Комітет «Польща – Україна: Smart Industries» (спільна кластерна рада)	2023	Смарт-індустрія, ІКТ	Національні кластерні асоціації України та Польщі	Міжкластерна координація (альянс асоціацій)	Узгодження пріоритетів, розробка «дорожньої карти» співпраці до 2024 р., консолідація проєктів у сфері Індустрії 4.0
Ініціатива «IT for Ukraine» – IT-кластер Західної Померанії (Щецін)	2022	IT, підтримка релокації	Щецін, Польща + IT-спільнота України	Кластерна гуманітарна ініціатива	Координація ~30 IT-компаній для допомоги Україні: IT-рішення для біженців, працевлаштування релокованих спеціалістів, збір \$620 тис. на гуманітарні потреби
Транскордонний логістичний кластер (концепт «Львів – Люблін»)	2022	Транспорт і логістика	Прикордонні регіони: Львівська область – Люблінське воєводство	Партнерство регіонів, бізнесу, влади	Переорієнтація експортних потоків з морських портів на західні переходи, спільне планування інфраструктури (модернізація кордонів, нові склади)
Спільна виробнича платформа «Укроборонпром – PGZ» (оборонний кластер)	2023	Військово-промисловий	Київ (технології), заводи Польщі (Варшава, інші)	Державно-приватна кооперація (Joint Venture)	Запуск виробництва танкових снарядів 125 мм на польських потужностях (захист від обстрілів), обслуговування бронетехніки; підвищення оборонного потенціалу України та НАТО
Енергетичний кластер «PEEC-Sokolów» («зелена» енергетика)	2023	Відновлювана енергетика	Івано-Франківська область (Україна) – Мазовія (Польща)	Кластерне мережування, навчальний обмін	Ознайомлення з інноваційною ТЕС 95% на ВДЕ у Польщі, напрацювання спільних проєктів зеленої енергетики; участь консорціуму з PEEC у програмі Digital Europe (хаби інновацій)

Джерело: складено автором за [7; 10; 15; 16].

новків, що сильними сторонами кластерної співпраці між Україною та Польщею є наявність спільного кордону та географічна близькість обох країн, що на пряму полегшує процес взаємодії між кластерними об'єднаннями. Обидві країни пов'язані тісною історичною та культурною спадщиною, яка впливає

на рівень довіри та взаємопорозуміння. Важливою перевагою такої співпраці виступає доступ до європейських програм фінансування транскордонного співробітництва INTERREG та INTERREG NEXT [4; 5], що дозволяє брати участь у програмах грантування та підтримки проєктів з європейського

SWOT-аналіз українсько-польської співпраці

<p>Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спільний кордон і географічна близькість. • Спільна культурно-історична спадщина. • Доступ до програм ЄС (Interreg, інші). • Розвинена логістика Польщі як опора для українського експорту. • Наявний досвід транскордонної співпраці 	<p>Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обмежена пропускна спроможність прикордонної інфраструктури. • Брак фінансування великих кластерних проєктів. • Складні бюрократичні процедури. • Асиметрія економічного розвитку прикордонних регіонів. • Слабка цифровізація логістичних процесів
<p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поглиблення євроінтеграції України. • Доступ до нових програм ЄС (Interreg NEXТ, Horizon Europe). • Створення нових транспортно-логістичних кластерів. • Розвиток «зелених» технологій та енергетики. • Зростання інтересу інвесторів до прикордонних регіонів. • Використання цифрових рішень у митниці та в управлінні 	<p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тривала війна та безпекові ризики. • Економічна нестабільність у прикордонних регіонах. • Високий рівень інституційних бар'єрів. • Недостатня координація між владою, бізнесом і наукою

Джерело: складено автором.

бюджету, що надає ресурсну підтримку спільним проєктам. Польща володіє розвинутою логістичною мережею, яка стала критично важливою для України під час війни, коли основні експортні потоки зазнали кардинальної переорієнтації. Польща та Україна вже мають успішний досвід у реалізації транскордонних кластерних проєктів, що є перевагою для формування потенційного співробітництва та створює основу для нових кластерних ініціатив.

До *слабких сторін* можна віднести недостатній рівень розвитку та розбудованої прикордонної інфраструктури, що могла б повністю покрити всі потреби, пов'язані з різкою переорієнтацією експортних потоків. Також існує брак фінансування масштабних інфраструктурних проєктів для достатнього розвитку кластерних ініціатив, що буде відчутно в процесі післявоєнної відбудови. Бюрократичні бар'єри та складність процедур узгодження міждержавних проєктів ускладнюють оперативну реалізацію кластерних транскордонних ініціатив. Також спостерігається нерівномірний рівень соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів: польські регіони часто більш розвинені, тоді як українські потребують додаткових інвестицій, що ускладнює паритетну співпрацю. Цифровізація митних і логістичних процесів є недостатньою, бо повільний обмін даними та застарілі процедури стримують ефективність спільних кластерних проєктів у сфері логістики.

До *можливостей* можна віднести поглиблення євроінтеграційних процесів в Україні при польській допомозі у сфері досвіду. Залучення за-

гальноєвропейських проєктів фінансування додає можливості для стрімкішого розвитку та отримання більш експертної підтримки для українських проєктів. Створення нових транспортно-логістичних коридорів через українсько-польський кордон здатне зміцнити економічні зв'язки та стимулювати до появи нових кластерних об'єднань. Спільна реалізація проєктів, пов'язаних із галуззю енергетики та «зеленої» екології, має великий потенціал для розвитку через спільний інтерес України та Польщі дотримуватись спільного «зеленого курсу» з Європейським Союзом. Крім того, великий потенціал можливостей лежить у галузі цифрових технологій та електронних митних платформ, що надасть можливість покращити та модернізувати співпрацю між двома країнами – задля полегшення співпраці між кластерними коопераціями.

До *загроз* можна віднести фактори війни та пов'язані із нею безпекові ризики, що здатні створити політичну напруженість, що напряму буде впливати на інвестиційні потоки та ускладнювати довгострокове планування спільних кластерних проєктів. Економічна нестабільність в українських регіонах, що пов'язана з руйнуваннями логістики, виробництва та інфраструктури, здатна обмежувати результативність і собівартість реалізації кластерних ініціатив. Також існує ризик скорочення зовнішнього фінансування з боку ЄС чи внутрішніх проблем донорів, які можуть впливати на фінансову підтримку кластерних ініціатив. Нарешті, недостатній рівень інституційного партнерства, що полягає в несинхронності дій владних, підприємницьких і наукових кіл, що наявні в обох держа-

вах, становить пряму загрозу спільним кластерним ініціативам.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження було з'ясовано, що транскордонне співробітництво між Україною та Польщею після 2022 року набуло нових масштабів та стратегічного значення для обох сторін, особливо в контексті збройного конфлікту та посилення євроінтеграційних процесів в Україні. Польща в цьому співробітництві виступила не лише логістичним, а й гуманітарним партнером України у процесі створення нових інституційних, кластерних і виробничих зв'язків на міждержавному рівні.

Кластерна модель співпраці довела свою ефективність у ряді європейських країн – як у традиційних сферах, так і в галузях високих технологій та безпеки. Проаналізовані приклади показують, що транскордонні кластери мають суттєвий потенціал для економічного зростання, адаптації та гармонізації української нормативно-правової бази до загальноєвропейських стандартів, що, своєю чергою, може підвищити конкурентоспроможність і соціально-економічний розвиток українського виробництва та суспільства.

Результати SWOT-аналізу вказують на сильні сторони українсько-польської кластерної співпраці – наявність спільного кордону, географічної близькості та доступу до європейських інвестиційно-грантових програм. Тоді як слабкими сторонами є інфраструктурні спроможності, адміністративні та бюрократичні бар'єри та велика асиметрія в соціально-економічному розвитку.

Основною ж загрозою для поточного розвитку та перспектив майбутнього розвитку виступають безпекові загрози, що напряму пов'язані з активними бойовими діями.

Таким чином, подальший розвиток транскордонної кластерної співпраці між Україною та Польщею є не лише бажаним, але й стратегічно важливим аспектом для відбудови країни, зміцнення стійкості економіки та формування сприятливих умов для продовження гармонізації та євроінтеграції України до європейського простору. Ефективна реалізація цього спільного потенціалу потребує посиленої співпраці між українською та польською сторонами, але потенційно корисна для всіх учасників такої координації. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Blatter J. Beyond Hierarchies and Networks: Institutional Logics and Change in Transboundary Spaces. *Governance*. 2003. Vol. 16. Iss. 4. P. 503–526. DOI: <https://doi.org/10.1111/1468-0491.00226>

2. Council of Europe. European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid Convention). *European Treaty Series*. No. 106. Madrid, 21 May 1980. URL: <https://rm.coe.int/1680078b0c>
3. Delgado M., Porter M. E., Stern S. Defining Clusters of Related Industries. *NBER Working Paper*. 2014. No. 20375. DOI: <https://doi.org/10.3386/w20375>
4. Interreg NEXT Польща – Україна 2021–2027. *Офіційний сайт програми транскордонного співробітництва*. URL: <https://pl-ua.eu/en/>
5. Interreg. *Офіційний сайт програми міжрегіонального співробітництва ЄС*. URL: <https://interreg.eu/>
6. Liashenko V., Trushkina N. Institutional principles of formation of cross-border transport and logistics cluster in the conditions of digital and sustainable development. *Green, Blue & Digital Economy Journal*. 2021. Vol. 2. No. 3. P. 90–100. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2021-3-14>
7. Liashenko V., Khaustova V., Trushkina N. Cross-Border Transport and Logistics Cluster as a Tool for Territorial Development of Ukraine and Poland: Institutional Basis. *Journal of European Economy*. 2023. Vol. 21. No. 4. P. 503–521. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2022.04.503>
8. Perez Dominguez I., Gomez-Barbero M., Chatzopoulos T. et al. EU commodity market development: Medium-term agricultural outlook. *Publications Office of the European Union*. Luxembourg, 2018. DOI: <https://doi.org/10.2760/4519>
9. Perkmann M. Cross-Border Regions in Europe: Significance and Drivers of Regional Cross-Border Co-Operation. *European Urban and Regional Studies*. 2003. Vol. 10. Iss. 2. P. 153–171. DOI: <https://doi.org/10.1177/0969776403010002004>
10. Polskie IT dla Ukrainy – podsumowanie dotychczasowych działań. *Klaster.IT*. 2022. URL: <https://klaster.it/2022/03/polskie-it-dla-ukrainy-podsumowanie-dotychczasowych-dzialan>
11. Sitnicki M. W., Kurinskyi D., Pimenowa O. et al. Strategic Formation of Agricultural Market Clusters in Ukraine: Emerging as a Global Player. *Sustainability*. 2024. Vol. 16. Iss. 21. Art. 9430. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16219430>
12. De Sousa L. Understanding European Cross-border Cooperation: A Framework for Analysis. *Journal of European Integration*. 2013. Vol. 35. No. 6. P. 669–687. DOI: <https://doi.org/10.1080/07036337.2012.711827>
13. Воронич А. Поняття транскордонного співробітництва як механізму забезпечення національної безпеки. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія»*. 2024. Вип. 19. С. 42–48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-5>
14. Ізмайлов О. І. Поточний стан торговельно-економічних відносин між Україною та Європейським Союзом і вплив бойових дій на нього. *Бізнес Інформ*. 2024. № 9. С. 19–27. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-19-27>

15. Юрчак А. Розбудова спільного порядку денного: Польща – Україна. *Ukrainian Cluster Alliance*. 2023. URL: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/poland-ukraine-agenda-ua>
16. Прикарпатський еко-енергетичний кластер (PEEC). URL: <https://peec.org.ua/>
17. Закон України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» від 24 квітня 2024 р. № 3668-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>

REFERENCES

- Blatter J. (2003). Beyond Hierarchies and Networks: Institutional Logics and Change in Transboundary Spaces. *Governance*, 4(16), 503–526. <https://doi.org/10.1111/1468-0491.00226>
- Council of Europe. (1980, May 21). European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid Convention). *European Treaty Series*. Madrid. <https://rm.coe.int/1680078b0c>
- De Sousa L. (2013). Understanding European Cross-border Cooperation: A Framework for Analysis. *Journal of European Integration*, 6(35), 669–687. <https://doi.org/10.1080/07036337.2012.711827>
- Delgado M., Porter M. E. & Stern S. (2014). Defining Clusters of Related Industries. *NBER Working Paper*, 20375. <https://doi.org/10.3386/w20375>
- Interreg NEXT Polishcha – Ukraina 2021–2027*. Ofitsiinyi sait prohramy transkordonnoho spivrobitnytstva [Interreg NEXT Poland – Ukraine 2021–2027. Official website of the cross-border cooperation program]. <https://pl-ua.eu/en/>
- Interreg*. Ofitsiinyi sait prohramy mizhrehionalnoho spivrobitnytstva YeS [Interreg. Official website of the EU interregional cooperation program]. <https://interreg.eu/>
- Izmailov O. I. (2024). Potochnyi stan torhovelno-ekonomichnykh vidnosyn mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom i vplyv boiovykh dii na noho [Current state of trade and economic relations between Ukraine and the European Union and the impact of hostilities on it]. *Biznes Inform*, 9, 19–27. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-19-27>
- Klaster.IT. (2022). *Polskie IT dla Ukrainy – podsumowanie dotychczasowych działań*. <https://klaster.it/2022/03/polskie-it-dla-ukrainy-podsumowanie-dotychczasowych-dzialan>
- Liashenko V. & Trushkina N. (2021). Institutional principles of formation of cross-border transport and logistics cluster in the conditions of digital and sustainable development. *Green, Blue & Digital Economy Journal*, 3(2), 90–100. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2021-3-14>
- Liashenko V., Khaustova V. & Trushkina N. (2023). Cross-Border Transport and Logistics Cluster as a Tool for Territorial Development of Ukraine and Poland: Institutional Basis. *Journal of European Economy*, 4(21), 503–521. <https://doi.org/10.35774/jee2022.04.503>
- Perez Dominguez I., Gomez-Barbero M. & Chatzopoulos T. (2018). *EU commodity market development: Medium-term agricultural outlook*. Publications Office of the European Union. Luxembourg. <https://doi.org/10.2760/4519>
- Perkmann M. (2003). Cross-Border Regions in Europe: Significance and Drivers of Regional Cross-Border Co-Operation. *European Urban and Regional Studies*, 2(10), 153–171. <https://doi.org/10.1177/0969776403010002004>
- Prykarpatskyi eko-enerhetychnyi klaster (PEEC)* [Prycarpathian Eco-Energy Cluster (PEEC)] <https://peec.org.ua/>
- Sitnicki M. W., Kurinskyi D. & Pimenowa O. (2024). Strategic Formation of Agricultural Market Clusters in Ukraine: Emerging as a Global Player. *Sustainability*, 21(16), Art. 9430. <https://doi.org/10.3390/su16219430>
- Voronych A. (2024). Poniattia transkordonnoho spivrobitnytstva yak mekhanizmu zabezpechennia natsionalnoi bezpeky [The concept of cross-border cooperation as a mechanism for ensuring national security]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriiia «Politolohiia»*, 19, 42–48. <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-5>
- Yurchak A. (2023). Rozbudova spilnoho poriadku dennoho: Polishcha – Ukraina [Building a common agenda: Poland – Ukraine]. *Ukrainian Cluster Alliance*. <https://www.clusters.org.ua/blog-single/poland-ukraine-agenda-ua>
- Zakon Ukrainy «Pro mizhnarodne terytorialne spivrobitnytstvo Ukrainy» vid 24 kvitnia 2024 r. № 3668-IX [Law of Ukraine 'On International Territorial Cooperation of Ukraine' dated April 24, 2024, No. 3668-IX] (2024, April 24). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>